

Læserbrev, højst 100 ord, eller debatindlæg, højst 400 ord, sendes via vores hjemmeside. Adressen er: politiken.dk/senddebatindlaeg. Indlæg til nettet skal også sendes til os via denne adresse. Opstår der problemer, så ring venligst til 33 47 18 43, 33 47 23 31 eller 70 15 01 01.

Vi bringer kun tekster alene sendt til Politiken. Redaktionen forbeholder sig ret til at redigere i indsendte tekster og til også at bringe teksterne på politiken.dk/debat

Kronikforslag på ca. 2.100 ord sendes via vores hjemmeside. Adressen er politiken.dk/senddebatindlaeg. Opstår der problemer, så ring venligst til 33 47 18 43, 33 47 23 31 eller 70 15 01 01. På politiken.dk/leder kan man kommentere avisens ledere.

VIGGO HØRUP
(1841-1902)
STIFTER AF
POLITIKEN I 1884

EDWARD
BRANDES
(1847-1931)
STIFTER AF
POLITIKEN I 1884

Redaktionschef:
Pier Michael
Jespersen

Debatredaktør
Mette Højbjerg,
Kenneth Lund
og Tarek Omar

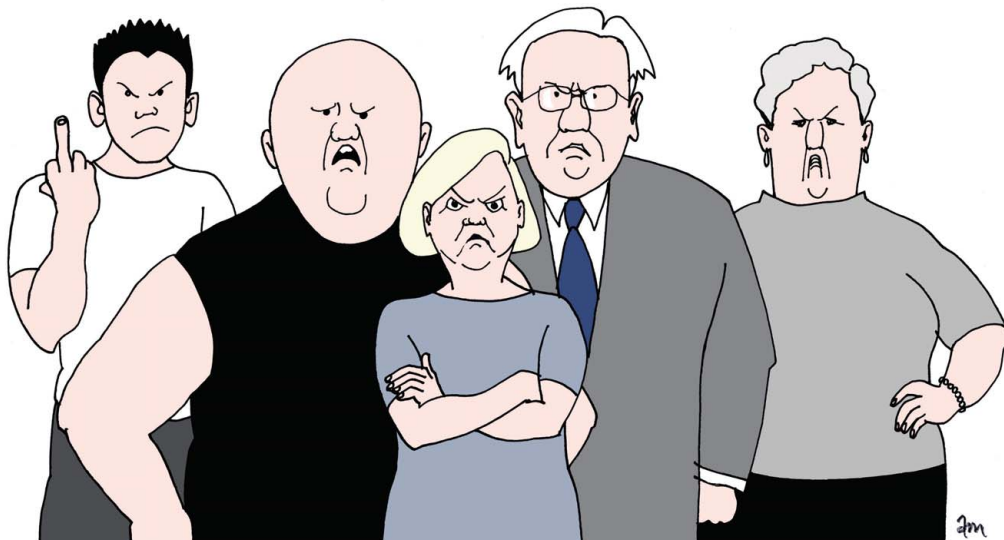
Jourhavende
Mette Højbjerg

Analyseredaktør
Poul Aarøe Pedersen

Lederkollegiet
Hans
Davidsen-Nielsen

Kronikredaktør
Christoffer Emil
Bruun

Debat
Rådhuspladsen 37,
1785
København V
Telefon: Debat
33 47 23 31
Telefon, Kronik
33 47 24 03
Fax
33 15 41 17

Tegning: Anne-Marie Steen Petersen

Vi er et land af brokkehoveder

Vi brokker os i køen i supermarkedet, på tankstationen og på Facebook. Hvorfor er det så vigtigt at skabe dårlig energi over småting i hverdagen?

BROK

NICLAS INGEMANN LARSEN,
IWERKSETTER

Forleden kørte jeg i min bil på vej hjem, stresset som så ofte før. Stresset over småting i forbindelse med mit arbejde. Stresset over manglende tid, over alle de dårlige bilister på vejene, og så var jeg endda stresset over det elendige vejr.

For at komme ind i min garage derhjemme skal jeg krydse en cykelsti. Der går en kvinde og trækker sin cykel i regnen. Hun var foran åbningen til min garage, samtidig med at jeg skulle svinge ind. Jeg

lagde an til at svinge bilen ind og gav mig tid til at vente på, at hun skulle passere. Jeg tænkte, hvorfor pokker hun ikke cyklede i stedet for at gå. Kvinden med cyklen stoppede op, da hun så mig. Hun stod helt stille. Så tog hun sin cykel, tog et par skridt tilbage for at komme fri af min bane. Hun kiggede på mig. Så skete der noget særligt, noget, man ikke oplever hver dag. Hun smilede med det varmeste smil, man kan forestille sig. Der stod hun så i regnen, med sin cykel og smilede fra hjertet til mig – en tilfældig fremmed. Hun vinkede mig venligt ind i garagen.

Og her sad jeg i min bil efter en vellovstændt dag i min egen drømmeverdenshed og hidside mig op over ingenting. Fra det ene øjeblik til det andet ændredes min opfattelse af den dag, jeg havde haft.

Da jeg kom til mig selv igen og fik parkeret bilen, opdagede jeg, at noget var ændret ved mig. Kvindens smil havde sat aftryk på mit eget ansigt igennem regn og bilbrude. Jeg var glad! En fremmed kvinde havde reddet min dag.

VI ER ET land af brokkehoveder. Vi brokker os i køen i supermarkedet, på tankstationen, på Facebook, og vi brokker os hele tiden. Vi er aldrig blege for at stille os

op og gøre os selv til grin, hvis bare vi får lov til at brokke os. Vi foreslår sjældent løsninger eller forbedringer, men det er helt sikkert, at vi skal brokke os. Vores brok spænder lige fra politik, der er blevet degraderet til en form for showbiz om politikernes privatliv, til vejret, der altid er elendigt, skattevesenet, der snyder folk, dem på arbejdet, som er nogle idioter, måske får familien også en tur. Jeg har set mennesker stille sig op i køen i supermarkedet og råbe efter den sageløse, travle kassemedarbejder, at de skal se at få åbnet en kasse til. Fuldstændig uvindende om, hvor travlt arbejdsdagen er. Det virker som en tosset beslutning at tage, når man kunne bruge de 30 sekunders ekstra køtid på at stå og nyde, at man har en stund her i køen i supermarkedet, hvor man kan slappe af og stole på, at de gør, hvad de kan.

JEG HAR SET mennesker køre sidespejlene af hinandens biler for at komme én bil længere frem i en stillestående bilko

Jeg har set mennesker køre sidespejlene af hinandens biler for at komme én bil længere frem i en stillestående bilko

ved at tyre vores komplette tilfredshed over noget, som vi ikke har løsningen på? Hvorfor er det så vigtigt at skabe dårlig energi over disse småting i hverdagen, når vi kunne glædes over at bo i et fantastisk land, hvor vi kan administrere og drive vores komplekse samfund fremad, således at mennesker ikke ligger og dør på gaden af sult; at vi har overskuddet og godheden til at hjælpe dem, der ikke har de samme muligheder som os selv.

Må vi så ikke brokke os? Jo, der er ting, der er uretfærdige, som fortjener vores opmærksomhed og handling. Men så er der alle de ting, der gør os dumme og mindre, alle de ting, som uden grund giver os et dårligt liv.

Næste gang, en situation opstår, måske allerede senere i dag, når irriterationen vokser igen og opløser fornuft og glæde, så gør det modsatte. Følgende to ting vil ske:

- 1) Løsningen på situationen bliver mere konstruktiv og effektiv.
- 2) Du får det bedre med dig selv. Det giver meget mening, hvis man gerne vil have et godt liv, lykke og overskud er en velgørelse, men det kan også være et bevidst valg, man træffer for sig selv, som kvinden i regnen med cyklen viste mig.

Stil dog realistiske krav til udlændinge

STATSBORGERSKAB

ANNA KONSTANTELOS BIRKE,
FORMAND FOR SEKTIONEN FOR LÆRERE I
DANSK SOM ANDETSprog I UDDANNELSES-
FORBINDET

DET ER fint at stille krav, og der er masser af krav, hvis man er udlænding og vil bo i Danmark. Men det skal være krav, der faktisk er mulige at opfylde, ellers skader man integrationen. Nu vil regeringen sammen med socialdemokraterne, som ellers lavede reglerne om for et par år siden, stramme reglerne igen. Vi går tilbage til de gamle regler, hvor man skal have prøvet i dansk 3 og en indfødsretsprøve. Ud over alle kravene om at have boet her en årrekke, være selvforsørgende, ikke have gæld til det offentlige og selvfølgelig ikke være kriminel.

Problemet er, at det for en meget stor del af indvandrere og flygtninge ikke er muligt at opfylde kravene. Ikke fordi de er dumme og dovne, men fordi man skal have en længerevarende uddannelse fra sit hjemland for at få adgang til danskuddannelse 3, som fører til prøve i dansk 3. Man kan med betydelig tage prøven som selvstuderende, men ministeriets statistikker viser, at de selvstuderende oftest dumper til prøven, hvorimod de kursister på danskuddannelse 3 består.

Længt de fleste kursister på landets sprogcentre går på danskuddannelse 2. Det er en blanded gruppe, men håndværkere fra Polen, Tyskland og Rumænien fylder godt. Der er naturligvis også flygtninge fra F.eks. Syrien. Danskuddannelse 2 afsluttes med prøve i dansk 2, hvorefter man ikke har ret til mere danskuddannelse. Det er en god danskuddannelse, som giver et dansk, der kan bruges på arbejde og i hverdagsituationer. Det er også godt nok til f.eks. at tage AMU-kurser, men altså ikke til at blive statsborger.

Derudover er det helt urimeligt, at en indvandrer, der har brugt år på at opfylde de gamle regler og tage prøve i dansk 2 og indfødsretsprøven, nu kan starte forfra. Nå nej, hun har jo taget prøve i dansk 2 og har altså ikke ret til mere danskuddannelse, om så er hun afskåret fra statsborgerskab.

Skliftende regeringer skifter ud i reglerne på alle års mellemrum, men det tager flere år at opfylde reglerne. Så hver gang en indvandrer trækker, så nu er den der, så bliver hun slået tilbage til start.

Nu må vi have ro på området, så vi kan koncentrere os om at få folk godt i vej i deres nye land, og rimelige krav, der faktisk kan indfris.

KRONIKEN

12. oktober 2015

Kulturministerens symfoniske kludder

RASMUS ADRIAN

Med besparelserne i finanslovsforslaget for 2016 rammes de danske landsdelsorkestre så hårdt, at det er et spørgsmål om tid, før vi må se endnu et dansk symfoniorkester lukke og slukke.

Rasmus Adrian er musikmanager i arts management, MPA. Tidl. leder for bl.a. Concerto Copenhagen, Storstrøms Kammerensemble og Sønderjyllands Symfoniorkester

VI HAR BRUG for vores symfoniorkestre. Med de rigtige forudsætninger skaber symfoniorkester musikalske oplevelser, der trækker på årtiers, ja, århundreders forfinet kunstnerisk praksis og menneskelig erfaring.

De store musikalske oplevelser, jeg har haft med orkestermusikken, udviser altid afstanden mellem fortid og nutid. Musikken taler til mig gennem historien og hen over kulturelle grænsedragninger, der ellers kan være vanskelige at overskride. Som instrument er symfoniorkester storslået, overvældende og alomsluttende.

Den mentale lofløshøjde ages, og perspektivet på tilværelsen bliver større i en verden, hvor vores sociale liv i stigende grad bliver virtuelt og digitalt, er den levende symfoniske musik en uvurderlig ressource. Den skaber sammenhæng, fællesskab og identitet. Men hvis ikke de rigtige forudsætninger er til stede for det symfoniske musikliv, mister vi ubetalelige værdier, som for mig fremstår helt nødvendige i et demokrati og velfærds-samfund som det danske.

DET SENESTE år har været præget af dramatik for det symfoniske musikliv. Og her tænker jeg ikke på de symfoniske dramaer, der løbende udspringer sig i landets

SYMFONISK. Koncert med Sjællands Symfoniorkester alias Copenhagen Phi i 2011. Temaet var tango. Foto: Jacob Ehrhahn

koncertsale, når vores orkestre lukker op for de store, altomfavende orkesterbus. Tværtimod kan man sige, at der på det punkt er blevet lidt længere mellem snapsne.

Danmarks Radios beslutning om at nedlægge DR UnderholdningsOrkesteret og Aarhus Kommunes besparelser på byens symfoniorkester er blot de seneste symptomer på, at noget er galt. Men også

hos Sønderjyllands Symfoniorkester, der i dag ufirrigt er landets mindste orkester med 57 fastansatte musikere, og i Aalborg Symfoniorkester, hvis kommunale finansiering på længere sigt risikerer at lide under tømmermænd fra driftsoms-kostningerne i det nye Musikens Hus, er de økonomiske udfordringer til at få øje på.

Det overgribende drama for landets

symfoniske musik ligger i en manglende konsekvens og et vigende engagement i statens forvaltning af området. Med det seneste finanslovsforslag har kulturminister Bertel Haarder yderligere forværret landsdelsorkestrenes økonomi med en grønhosterbesparelse, der rammer så hårdt, at det for nogle af orkestrenes vedkommende fremover bliver vanskeligt at sætte 'symfoni' foran 'orkester' på en meningsfuld måde.

HELT KONKRET kan statens vigende engagement gøres op i antallet af musikerstillinger i de fem landsdelsorkestre. For det er her, problemerne for alvor kommer til udtryk.

Et kvalificeret bud - der er ikke offentlig tilgængelige tal til at dokumentere udviklingen - er, at landsdelsorkestrene samlet set har måttet reducere antallet af musikere med ca. 20 stillinger hen over de seneste 10 år (eller hvad der svarer til et halvt DR UnderholdningsOrkester). 20 stillinger lyder ikke af meget, når man sammenligner med udviklingen på andre erhvervsområder i Danmark, men det gør ondt på landsdelsorkestrene, hvor bemanningen nu er så reduceret, at ingen af dem kan siges at være fuldt besat.

Alt tyder på, at denne udvikling fortsætter i de kommende år. Med besparelserne i finanslovsforslaget for 2016 er der lagt op til en gradvis reduktion af de årlige

statslige tilskud til landsdelsorkestrene på 11 mio. kr., fra 145,1 mio. kr. i 2015 til 134,1 mio. kr. i 2019. Det svarer i grove tal til yderligere nedskæringer på 20 stillinger.

UANSET hvordan besparelsen forvaltes, vil den få direkte indflydelse på orkestrenes størrelse, kunstneriske formåen og måske vigtigst, på deres evne til formidling, publikumsarbejde og samarbejde med andre aktører i kulturlivet. En så voldsom besparelse burde være underkastet en politisk proces, hvor de kulturpolitiske konsekvenser blev synliggjort.

Besparelsen burde også være gennemført af den ansvarlige minister på fuldt oplyst grundlag og begrundet med klare kulturpolitiske prioriteringer. Det har tydeligvis ikke været tilfældet og blot et eksempel blandt flere på en vigende kulturpolitik internt for området.

DER HAR I Danmark historisk været en stærk konsensus om at føre en demokratisk kulturpolitik, der sikrer en så lige adgang for hele befolkningen til kunstner-

6 DEBAT

LÆSERNE MENER

HØJSKOLEBESPARELSER

Høgens Sommer Madsen, Jorstander, Brøndby Højskole.
Med det nye finanslovsforslag skyder V-regeringen med skarpt mod højskolerne. I 2010 fik skolerne det første skud for brystet; men finanslovsforslaget 2016 har flere skud i bøsken.

Man ser ikke skoleformens helt afgørende betydning for dansk uddannelse, demokrati og kultur. Man sparer bare.

Af finanslovsforslaget 2016 fremgår det, at der skal spares 2 procent årligt de næste fire år på højskoleområdet. Det svarer til 50 mio. kr. frem til 2019. Sammenligner man med andre uddannelsesområder, er højskolerne de eneste, som ikke har fået rullet besparelserne fra 2010 tilbage. Er det en bevåst strategi fra regeringen og dens støtteparti-er? Og hvis – er det så ikke dumt?!

Et Danmark uden højskoler, er det det Danmark, vi ønsker at se? Det nægter jeg at tro.

Jeg vælger at tro, at man ikke har tænkt sig om, og at et flertal af partier i det danske Folketing vil stille krav om, at besparelserne bliver trukket tilbage.

COACHING

Uffe Hartvig Larsen, Kirkevænget 6, Valby.
Endelig positivt nyt fra DR-kantnen: Modtager af årets Modersmåls-Pris, Julie Fabricius, beretter i Politiken (7.10.) om en P2-vært, som sætter et coach stolen for døren og nægter at iscenesætte sig selv på bekostning af programmet egentlige formål, musikformidling. Samme P2-vært fortjener en lønforhøjelse svarende til et styk sparet coaching.

DR rutter som bekendt ikke med svar på tiltale, men kunne vi fra ansvarligt hold få en forklaring på, at en licensbetalt medarbejder reviderer rundt i huset og forstyrrer fagligt og seriøst engagerede studieværter i deres arbejde?

FOLKEVANDRING

Niels Højland, Godthåbsvej 129, Frederiksberg.
Hvor var Politiken, da 25-30.000 mennesker gik med fakler gennem det indre København tirsdag aften for at vise solidaritet og medfølelse med flygtninge i Danmark.

Var det ikke et stort forskelsfoto værd blot med en enkelt billedtekst – f.eks. Sine Bosses

manende ord: »Danmark, nu kender jeg dig igen«.

PIS OG PARAPLYER

Caroline Valentin-Branth, hovedbestyrelsesmedlem, Radikal Ungdom.
Vi har nu båret Verdens som regering i lidt over 100 dage. Og hold op, nogle dage. Jeg bliver vred, hvad jeg åbner om avis, Facebook eller Twitter, og en ny politiker er i gang med at pisse. De pisser på alle. De pisser på inddrivende og pædagogerne. På lærerne og erhvervs-skolerne. De pisser på indvandrerne, psykisk syge, handicappede, kontanthjælpsmodtagere og ældre. De pisser på alle de svageste i samfundet uden så meget som at tilbyde dem en paraply først. Hvad er det for en taberattitude at have? Hvad er det for en indstilling at have til at lade landet? Men Gud forbyde, at nogle skulle pille ved den velstående, sunde, danske, forsikrede mands retigheder. Det vigtigste er jo, at man kan få fradrag for de nye fliser i bryggerset. Hvem går også op i velfærd?

HOLDKÆFTBOLSEJER

Britta Bak, Kaj Munks Vej 44, Viby.
I frihedens navn slår Venstre på tromme for, at lærerne i landets almindelige folkeskoler skal have større frihed til selv at sammensætte deres tv-pakker. En frihed, der isoleret set er ganske fornuftig. Men friheden er langt hen ad vejen styret af folks pengepung. Når Venstre samtidig foreslår at reducere boligstøtten og annullere lovendringer, der giver mulighed for at bygge alverne boliger også i storbyerne, fratager de lærere muligheden for at have råd til at bo her i fremtiden. Loftet om et mere frit tv-udbud kan dermed blot betragtes som et holdkæftbolsejers og ikke som en reel frisættelse.

POPULISME

Peter Norris, Harmonivej 12, Ølstykke.
For en del politikere er Facebook og Twitter blevet den foretrukne måde at meddele sig til befolkningen, hvis man gerne vil fremstå som moderne og med på bøjlen. Men lige som med børn, der kan have behov for, at deres netaktiviteter inde på deres netværk sker under et vis overbelsyn, er der også politikere, der burde have en voksen spindoktor ind over, hvad der skrives på

kontorerne på Christiansborg. Som det tydeligt har kunnet lægtes oven på den aktuelle sag om den ikke-advokate kriminelle, bliver den hurtige kommunikationsform hos nogle ofte blot til en plad og overfladisk enkeltsagspopulisme, som på ingen måde højner en demokratisk debat – disse burde uden opsyn kun have lov til at poste billeder af deres sidste kagefrembringelser eller kiksede selfies fra badeværelset.

TAK, HØJBERG!

Erik Mortensen, Nordskovvej 9B, Rønne.
Mette Højbjerg (Signatur 8.10.) har så ret i, at regeringen tilsyneladende har dele af Bibelen som foretrukket litteratur. I diverse debatter om nedskæringer og skattelettelser har jeg undret mig over, at man ikke bare indrømmer, at man har Math. 13:12 »Thi den, som har, ham skal der gives, og han skal få overflod som ledetråd i den økonomiske politik. Tak til Linda Bruun Vil-ladsen for samme dags klumme om børnefattigdom. Den burde få plads i regeringens bibliotek omkring det sted, hvor læsningen, som Mette Højbjerg håber på, når til ordet næstekærlighed.

KRISTENT ARMOD

Lasse Kragh, Laurids Skaus Gade 11, København.
Danmark er et kristent land, står der i regeringens grundlovs. Dette er ikke sandt. Danmark er, uden diskussion, lovgivningsmæssigt et sekulært samfund. Men lad os nu prøve at blive illusionen og så på regeringens »kristne« politik med at skabe større ulighed, ved at skære ned på og give mere frihed til den økonomiske elite. Samt at lukke vores grænser for mennesker i den største nød.

Vil folkekirken virkelig have del i V's udlægning af kristendommen? Hvor er de religiøse stemmer og autoriteter, her i andendammen, der kan, tør og vil sige fra over for denne så øjensynligt urimelige gidsels-ning af definitionen på at være kristen? Man bliver ikke kristen ved at påberåbe sig det, højt en hylder, for det for-drer at opføre sig som et kristent menneske. Koranen fore-skriver, at man giver en del af sin indtægt til de fattige.

I Danmark er det åbenbart kristent at skabe fattige?

DAGENS CITAT

I Jylland lukkes der virksomheder, og der flyttes styrelser og institutioner til København i hobetal hele tiden, uden at jyderne protesterer. De siger bare, 'nå, sådan er det'. Men når statsansatte skal flytte fra København til Jylland, er det en landsdækkende katastrofe.

Det er grotesk.

Finn Slumstrup, forfatter.

I Kristeligt Dagblad

Her er tre grunde til at beholde computere i undervisningen

UDDANNELSE

MATHIAS ELMOSE ANDERSEN, ANSAT VED CENTER FOR UNDERVISNING OG LÆRING, AU

KAN MAN højne kvaliteten af undervisningen ved at afskaffe computeren i timerne? Det lader til at være konklusionen i Poul Aarø Pedersens indlæg. Argumentet er, at hvis man forbyder de studerende at bruge computer i timerne, kan de bedre koncentrere sig om, hvad underviseren gennemgår – og så bliver de klogere. Jeg er enig med Poul i, at der udfordringer ved undervisningen i dag. Men at de studerende ikke kan koncentrere sig, er ikke en årsag, men et symptom. Det løses ikke ved at nedlægge forbud mod computere, men ved mere tid om læring hos både underviser og studerende, og bedre mulighed for undervisere i kompetenceudvikling. Nu får 13 grunde til, hvorfor man ikke bør afskaffe computeren i undervisningen.

1) AKTIV LÆRING. Forskning i læring viser, at de studerende lærer bedst ved at være aktive selv. Aktivering af undervisning i form af f.eks. øvelser og gruppearbejde styrker dybde læring. Det er med andre ord dem, der skal lære noget, der skal have noget. I den traditionelle forelesning har vi en underviser, der taler, mens de studerende lytter og skriver noter. Blev det ikke sat i gang med at arbejde med

emnet i løbet af forelesningen, går meget læring tabt. Både fordi de hurtigt glemmer det, fordi de ikke kan holde fokus så lang tid ud gangen.

Undersøgelser viser, at de studerendes opmærksomhed er særlig høj de første 10 min. af en forelesning, men falder kraftigt derefter, hvis ikke de bliver aktiveret. Det er hverken, fordi de er unge eller dårlige mennesker. Det er bare, fordi de er mennesker. Det er meget naturligt at gå på Facebook, når man har brug for et mentalt afbræk. For man kan ikke være mentalt til stede i 45 min. ad gangen, hvis det kun indbefatter at lytte. Man har brug for breaks. Men det behøver ikke at være underholdende facebookbreaks. Det kan være faglige breaks med øvelser, diskussion og repetition. Det ville hjælpe på læringsudbyttet og koncentrationen hos de studerende (og undervisere ville tilmed kunne spare lidt på stemmen).

Den canadiske undersøgelse, Poul Aarø henviser til, blev lavet ved, at de studerende sad til en 45 min. forelesning. Hvad resultatet end var, så ville de studerende alligevel lære mere ved en anden undervisningsform. Computer eller ej.

2) DET AKADEMISKE VÆRKTØJ. I mit eget arbejde er det ikke nødvendigvis, at jeg kan bruge en blyant, men hvis jeg ikke kan bruge en computer, vil jeg slet ikke kunne have et arbejde. Computeren er et nødvendigt værktøj, når man som akademiker skal ud og arbejde. Det er det realskab, man i større eller mindre grad skal leve

af, når uddannelsen er slut. Uden en computer vil man ikke engang kunne skrive et speciale. Som arbejdende akademiker skal man kunne skrive, læse, researche og samarbejde vha. en computer, og derfor bør computeren i virkeligheden være en mere aktiv del af undervisningen på universiteterne, end den er i dag. Ikke det modsatte.

3) LÆRINGSPOTENTIAL. Dernæst er der faktisk et stort læringspotentiale i at bruge computeren i undervisningen. Netop fordi computeren er et så vigtigt værktøj i alt akademisk arbejde, er der rigtig gode muligheder for at inddrage den som en aktiv del af undervisningen. Sæt de studerende i gang med det, de skal kunne, når de er færdige: researche, skrive, analysere, diskutere, kode, databehandling, føre journal, give feedback etc.

Det nemmeste er at forbyde computeren i undervisningen, men det bedste vil være at inddrage den mere aktivt. At professorer ved CBS Bent Sørensens har lavet forbud, er problematisk, fordi det rent faktisk ikke giver bedre læring hos de studerende. God undervisning kommer af viden og kompetenceudvikling af undervisere.

Det er ikke nemt at lave god undervisning, så vi skal passe på med, hvem eller hvad vi giver skylden. Skal vi give noget godt for undervisningen, skal vi give undervisere mere tid til at udvikle deres undervisning. Hjulpet på vej af forskning på området.

Vi lader støtteforeningen hvile

KOLD KRIG

SØREN MØLLER CHRISTENSEN, FORLÆGGER, FHV. FORMAND FOR STØTTEFORENINGEN FOR JØRGEN DRAGSDAHL

3. JUNI I ÅR domte Højesteret Bent Jensen for imod bedste vidende at fremsætte injurier mod Jørgen Dragsdahl. Siden har Dragsdahls støtteforening opløst sig selv og i henhold til sine bestemmelser overført sit overskud på 116.000 kr. til Dansk PEN's arbejde for journalisters ytringsfrihed i Rusland.

Knap halvanden million indsamlede kroner var gået til omkostninger ved otte års retssag. Slut på den sag! Men siden Højesteretsdommen har Bent Jensen og hans støtter fra det yderste højre søgt at forhindre offentliggørelse af det i virkeligheden var Jørgen Dragsdahl, der blev dømt, og Bent Jensen. Senest i fredagens udgave af Politiken (2. oktober) har Bent Jensen selv i en kronik taget en lang række grove og forkerte påstande om Jør-

gen Dragsdahls journalistik og virke under den kolde krig. I Kroniken fordrer han også Højesterets dom, idet han får det til at se ud, som om Højesteret har taget stilling til Dragsdahls aktiviteter og journalistiske virke. Som enhver ved selv sin imidlertid kan konstatere, har Højesteret i sin dom ikke forholdt sig til Dragsdahl, men udelukkende beskæftiget sig med, om Bent Jensen har haft lov til at fremsætte sine påstande.

At Jensen ikke igen ved Højesteret blev dømt for samtlige de forhold, som han blev dømt for i Svendborg i 2010, skyldes alene, at den europæiske menneskeretsdomstol i mellemtiden har flyttet grænser for, hvad man må påstå om andre. Højesteret gav ikke Bent Jensen medhold i en eneste af de krænkende ytringer. Det er sørgeligt, at Højesterets dom ikke standse bagvaskelsen af Jørgen Dragsdahl. Det er trist, at flere dagblade har lagt spalter til kampagnen, og at en række myndigheder undervejs har undladt at reagere, når Jensen og hans meningsfæller ulovligt har offentliggjort papir

fra PET's arkiver, som revet ud af sammenhæng så forekomme belastende, men som PET- og Højesteret – ikke siger noget som helst.

Jensen slutter sin Kronik med at henviser til sit eget tvindsværk om den kolde krig. Om det værk skrev anmelderen i Historisk Tidsskrift, at eftertiden vil spørge: Hvordan kunne det ske, at det værk udkom? Hvor var forlaget? Bent Jensen giver selv indirekte svaret, for når man er kommet igennem Kronikens åbenlyse usandheder, manipulationer og vrede udfald mod alle andre, genkender man stilen. Historikeren er kommet så langt uden for banen, at han viser klare tegn på det såkaldte Milena Penkova-syndrom, som rammer forskere, der bliver dømt for at fuske med deres forskning, og som alligevel udtaler sig, som om ingenting var hændt.

Resultater er en forrykt monolog. Den kan underholde, men ikke længere gøre nogen skade. Vi lader støtteforeningen hvile.

... Kulturministerens symfoniske kludder

ske tilbud, som det er muligt. Derfor blev der i løbet af 1960'erne oprustet kulturliv, og særligt med den første musiklov i 1976 fik området lovgivning og økonomi, der skulle sikre et landsdækkende symfonisk tilbud. Men det er, som om det politiske engagement siden er svundet ind.

DER ER SÆRLIGT tre udfordringer, der i stigende omfang virker hindrende for et landsdækkende symfonisk musikliv.

1. Vigende statslig finansiering

Det er ikke let som kulturinstitution at rejse spørgsmålet om økonomi i dagens politiske debat. Men der er faktisk visse kulturinstitutioner, der har god grund til at føle, at økonomien strammer.

Økonomien er i symfoniorkestre kendetegnet ved relativt høje lønomkostninger og en ringe mulighed for at opnå de effektiviseringsgevinster, der er med til at drive udviklingen i resten af samfundet.

En symfoni af Carl Nielsen kræver netop den orkesterstørrelse, som partituret foreskriver, for at blive realiseret. Derfor går den generelle samfundsmæssige udvikling imod orkestrens økonomi, da de løbende bliver relativt dyrere at drive sammenlignet med f.eks. offentlige ydelser, hvor teknologi og effektiviseringer sikrer en øget produktivitet.

Oveni kommer så besparelser, der er resultatet af konkrete politiske prioriteringer.

Med regeringens finanslovsforslag indføres det såkaldte statslige prioritieringsbidrag på 2 procent årligt på kulturområdet, der af gode grunde hidtil har været været udtagedt.

Når besparelsen rammer for fuld kraft

Den kritiske tilstand, orkestrene i dag befinder sig i, er et resultatet af flere års besparelser og manglende politisk bevågenhed

2. Udvikling i kulturlivet

De senere års voldsomme udvikling i kulturlivet har skabt turbulens omkring symfoniorkestrenes retstilgængelighed. Hvor orkestrene tidligere havde en traditionsbunden eksistensberettigelse som fin-kultur, lever orkestrene i dag i en kulturel virkelighed med andre spillereglere.

Furuden at have fokus på en levende forvaltning af den klassiske musik, forventes orkestrene i dag også at have fokus på nye symfoniske tiltag og tilbud – bl.a. inden for andre musikalske genrer og koncertformer. Hertil kommer, at institutionerne må arbejde med et langt større publikumsfokus end tidligere.

Det er ikke en let øvelse, og det er langt fra alle orkestre, der har været i stand til at bevæge sig i takt med tiden. Omstillingen har indbåret store udfordringer til orkestrenes administrations- og managementfunktioner, der har måttet løfte nye opgaver inden for publikumsarbejde og indsats rettet mod børn og unge. Ofte uden at de nødvendige økonomiske rammer er til stede.

I 2019, med et fald i den statslige finansiering på knap 8 procent, er der for flere af orkestrene ikke længere tale om, hvordan man kan fore driftens videre, men om det overhovedet er meningsfuldt at fremstille sig et symfonisk symfonisk virksomhed.

En stærk orkesterkultur, der ikke altid byder forandringerne velkommen, spiller også en rolle i denne udvikling.

KRAVENE Til orkestermusikeren anno 2015 handler ikke længere alene om at kunne leve ypperlige kunstneriske præstationer i en koncertsal, men også at fjerne opgaven som »kulturarbejder«, der kan formidle glæden ved musik og kunstneriske processer i meget forskellige sammenhænge, fra vuggestuer til direktionssange.

Denne omstillingsproces er omkostningsfuld, tidskrævende og nogle gange smertefuld. Men det samlede billede er, at der på tværs af området eksisterer en vilje til fortsat at skabe relevante og nødvendige kunstneriske oplevelser.

Cph Phil har i København gjort sig bemærket med fusionsprojekter, der blander symfonisk musik med indiescenen. I Aalborg har et samarbejde med lokale kreative unge resulteret i visuelt stærke Platform4-koncerter, og Odense skabte man sidste år forestillingen »Liquid Rooms«, der udforskede de fysiske koncertrammer for et symfoniorkester. Dette er blot nogle få eksempler på den kunstneriske nytænkning, der også finder sted.

3. Ejerskab og tilskud

En besynderlighed i dansk musikliv er opboblingen af historiske tilfældigheder, der bestemmer landsdelsorkestrenes ejerskab og styring.

Ud af de fem landsdelsorkestre er ot af orkestrene kommunale institutioner (Aarhus og Odense), mens de tre øvrige orkestre er selvejende institutioner. Søn-

derjyllands Symfoniorkester og Cph Phil modtager størstedelen af den offentlige finansiering direkte fra staten, mens de øvrige tre landsdelsorkester finansieres cirka fitty-fyfti af stat og kommuner.

Hertil kommer, at orkesterdriften særligt i Aalborg og Sønderjylland er relativt omkostningstung, da assisterende musikere oftest kommer rejseude fra. I Sønderjylland har man hertil store omkostninger til transport, da orkestrets turnevirksomhed er omfattende sammenlagt med de øvrige landsdelsorkestres.

Statens tilskud er også præget af forskelle, der er historisk betinget og ikke kan forklares ved hjælp af objektive tilskudskriterier.

EJERFORHOLDET I orkestrene spiller i det hele taget en stor rolle for orkestrene. Der er tydelig forskel på, om et orkester er en kommunal institution, der indgår i en kommunal forvaltning, eller om det er en selvejende institution, hvis ledelsesmæssige handkraft står og falder med kompetencerne i en bestyrelse.

Det kommunale symfoniorkester har måske tendens til at opføre sig mere som et »byorkester« med et snævert fokus på tilgodes hjemkommunens interesse og er i langt højere grad selvejende institutioner underlagt skiftende lokalpolitiske luner.

Selvejende institutioner er mere sårbare, da institutionerne ikke har sikkerhed i en kommunes økonomi. Til gengæld har selvejende institutioner større frihed til at arbejde for at indfri strategiske mål, der rækker ud over lokale interesser og understøtter regionale og nationale kul-

turpolitiske mål-sætninger.

Det afspejler sig på godt og ondt i landsdelsorkestrenes prioritering og udgør en barriere for, at et effektivt samarbejde kan finde sted. Net-

op dette samarbejde er, hvad tidligere kulturministere har efterlyst, men altså uden, at man har sikret sig, at området strukturelt har mulighed for at finde læles fodslag i meningsfulde samarbejdsrelationer.

Hvis den samme form for tilfældigheder prægede den måde, institutionerne i vores sundhedsvæsen blev styret på, tror jeg, at vi ville se væsentligt større forskelle i kvaliteten og arten af de offentlige sundhedsydelser, vi i dag nyder godt af, end vi ville bryde os om. Så hvorfor tillader vi, at en håndfuld af de vægtigste kulturbærende institutioner drives på et grundlag af moloagtige forskelligheder?

DEN MÅDE, finanslovsforslagets besparelser udnyttes på, hvor Cph Phil og Sønderjyllands Symfoniorkester rammes særlig hårdt, understreger de strukturelle mangler, der i dag præger området.

Den eksisterende udvikling, landsdelsorkestrene er stillet over for, må derfor være anledning til, at både stat, kommuner og andre relevante aktører finder sammen om løsninger, der kan sikre ikke bare overlevelse, men også en fortsat udvikling af landsdelsorkestrene.

HER ER TRE konkrete ønsker til en positiv udvikling for landsdelsorkestrene.

– De strukturelle mangler bør løses, ved at der indføres en model for ejerskab af landsdelsorkestrene. Det vil være i overensstemmelse med udviklingen inden for andre offentlige sektorer, hvis samtlige orkestre overgår til status som selvejende institutioner. I den forbindelse bør det sikres, at der stilles krav om bidrag fra kommunerne til driften af orkestrene, så der skabes balance mellem det statslige og kommunale engagement. Li-gelødes bør der indføres objektive kriterier for statens tilskud til landsdelsorkestrene.

– Musikloven bør afspejle tidsvarende krav og forventninger fra staten til landsdelsorkestrene. Indholdet af den nuværende musiklov synes forældet, når man sammenholder den med de krav, der i praksis stilles til orkestrene gennem de senere års rammeaftaler.

– Kulturministeren må nu tage ansvar for en overordnet prioritering: Enten må de planlagte besparelser aflyses og nye midler føres til området, eller også må der drages en konsekvens af de økonomiske vilkår, som orkestrene nu gives fra staten. Denne konsekvens er helt indlysende, at vi gør op med forestillingen om landsdelsorkestrene som garant for et symfonisk tilbud, der når ud i alle dele af landet.

Hvis kulturministeren vælger det sidste, er det tale om et alvorligt brud på årtiers førte kulturpolitik og en udfordring af den demokratiske tankegang, der er en grundpille i det danske samfund.

RASMUS ADRIAN